

КОНТАМІНОВАНА КОГЕЗІЯ У ФУНКЦІЇ СУМІСНОСТІ ТЕКСТОВО-РЕФЕРЕНЦІЙНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ЗНАКІВ В АНГЛІЙСЬКИХ МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ КАЗКАХ

Карп Марта Андріївна,

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри прикладної лінгвістики
Національний університет «Львівська політехніка»
martha24@ukr.net
orcid.org/0000-0002-7332-7739

Дослідження присвячено встановленню засобів когезії в англійських мультимодальних літературних казках (АМЛК) Філіпа Арда та їхній семіотико-нарративній інтерпретації. **Метою** дослідження є вияв і характеристика структурно-семіотичних і нарративних аспектів категорії когезії англійських мультимодальних літературних казок, що визначають її текстотвірний характер. **Методика** дослідження ґрунтується на загальних положеннях методології функціоналізму з використанням *структурно-семіотичного, нарративного, поетико-інтерпретаційного аналізу* із залученням *GeM model* для синхронного аналізу вербальних і невербальних складників у багаторівневій структурі АМЛК. *Кількісний аналіз* проведено з метою з'ясування та встановлення тенденцій взаємозалежності вербальної й іконічної, параграфемної, графічної складових частин в оповідних структурах АМЛК. У відсотковому співвідношенні мультимодальні засоби контамінованої референції (засіб контамінованої когезії) за ознакою мікро-, мезо- та макровкраплень у тексті АМЛК Філіпа Арда **реалізуються** так: мікровкраплення (69%), мезовкраплення (24%) та макровкраплення (7%). **Отже**, ідентифікація теми у структурі змісту надфразових єдностей АМЛК уможлиблює виокремлення антецедента та постцедента, необхідних для визначення особової, вказівної, порівняльної лінгвальної та контамінованої референції. Визначення сегментних одиниць вербального складника у риторичній структурі надфразових єдностей АМЛК передбачало виокремлення анафори або катафори і детальний опис вербального складника (ВС), іконічного складника (ІС) та за наявності параграфемного складника (ПС) для встановлення характерної для них кореляції – переважно паралельної. Анафоричний та катафоричний дійсничий зв'язок між ВС та ІС може не збігатися з анафорою чи катафорою лінгвальної референції. Розташування ВС та ІС не є закономірним у структурі макету надфразових єдностей АМЛК. У лінгвістичній структурі надфразових єдностей АМЛК аналіз лінгвальної референції підтвердив наявність контамінованої когезії, актуалізованої за допомогою використання переважно повторювальних, адитивних та виокремлювальних ілюстрацій, а також супраграфеміки ПС.

Ключові слова: мультимодальний художній прозовий текст, вербальний складник, невербальний складник, іконічний складник, параграфемний складник, графічний складник, *GeM model*.

CONTAMINATED COHESION AS A FUNCTION OF THE COMPATIBILITY OF TEXT-REFERENTIAL PROPERTIES OF SIGNS IN ENGLISH MULTIMODAL LITERARY FAIRY TALES

Karp Marta Andriivna,

Ph. D. in Philology, Docent,
Associate Professor at the Department
of Applied Linguistics
Lviv Polytechnic National University
martha24@ukr.net
orcid.org/0000-0002-7332-7739

The research focuses on the semiotic and narrative interpretation of modes of cohesion in English multimodal literary fairy tales written by Philip Ardagh. **The purpose** of the study is to identify and characterize the structural-semiotic and narrative aspects of the category of cohesion of multimodal literary fairy tales

that determine its text-forming nature. **The research methodology** is based on the general provisions of the functionalism methodology with the use of *structural-semiotic, narrative, and poetic-interpretive analyses* with the involvement of the *GeM model* for the simultaneous analysis of verbal and nonverbal components in the multi-level structure of modern literary fairy tales. *Quantitative analysis* has been carried out with the aim of clarifying and establishing trends in the interdependence of verbal and iconic, paragraphemic, and graphic components in the narrative structures of fairy tales. In the percentage ratio, the multimodal modes of contaminated reference (modes of contaminated cohesion) according to micro-, meso-, and macro inclusions in the text of tales by Philip Ardagh **are realised** as follows: micro inclusions (69%), meso inclusions (24%), and macro inclusions (7%). **Therefore**, the identification of the topic in the structure of the content of supra-phrasal units of English multimodal literary fairy tales makes it possible to distinguish the antecedent and postcedent necessary for the determination of personal, indicative, comparative lingual, and contaminated reference. The determination of the segmental units of the verbal component in the rhetorical structure of the supra-phrasal units of multimodal literary fairy tales involves the selection of anaphora or cataphora and a detailed description of the verbal component (VC), iconic component (IC), and, if there is a paragraphemic component (PC), in order to establish their characteristic correlation – mostly parallel. The anaphoric and cataphoric deictic relationship between VC and IC may not coincide with the anaphora or cataphora of the linguistic reference. The arrangement of VC and IC is not regular in the structure of the layout of supra-phrasal units of literary fairy tales. In the linguistic structure of supra-phrasal units of fairy tales, the analysis of linguistic reference has confirmed the presence of contaminated cohesion, actualized through the use of mainly repetitive, additive, and isolating illustrations, as well as supragraphemics of PC.

Key words: multimodal fictional (prose) text, verbal component, nonverbal component, iconic component, paragraphemic component, graphic component, *GeM model*.

1. Вступ.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що вперше здійснено комплексний аналіз текстотвірної категорії когезії у сучасній англійській мультимодальній літературній казці (далі – АМЛК) з оперттям на методологічну парадигму функціоналізму, котра охоплює структурно-семіотичний та нарративний аспекти. За результатами дослідження **вперше:** здійснено всебічний аналіз засобів вираження когезії як текстотвірної категорії в АМЛК; розроблено типологію вербальних і невербальних (іконічних, параграфемних/графічних) складників когезії в АМЛК; виявлено специфіку вербальних та невербальних складників у формуванні контамінованої когезії як текстотвірної категорії АМЛК; системно охарактеризовано текстотвірний потенціал контамінованих форм категорії когезії у багатомасштабному розгляді АМЛК Філіпа Арда.

Актуальність дослідження зумовлена потребою комплексного розкриття текстотвірних механізмів когезії в організації мультимодальної літературної казки з позицій функційної парадигми сучасних мовознавчих студій та з урахуванням здобутків семіотики, наратології, текстолінгвістики, дискурсної стилістики. Актуальність праці увиразнюється застосуванням структурно-семіотичного й нарративного підходів до аналізу вербальних і невербальних засобів когезії з метою виявлення їхньої текстотвірної специфіки на етапах формування і функціонування англійської мультимодальної літературної казки, системний опис текстотвірних механізмів якої дотепер перебував поза увагою лінгвістів.

Метою дослідження є вияв і характеристика структурно-семіотичних і нарративних аспектів категорії когезії англійських мультимодальних літературних казок, що визначають її текстотвірний характер.

Досягнення окресленої мети передбачає необхідність вирішення таких **завдань:** охарактеризувати текстотвірну категорію когезії у системі сучасного мовознавства; розробити семіотико-нarrативний підхід до аналізу засобів когезії в англійських мультимодальних літературних казках Ф. Арда; описати види зв'язків контамінованої когезії в англійських мультимодальних літературних казках Ф. Арда; проаналізувати вербальну й невербальну взаємодію складників контамінованої когезії у структурі аналізованих літературних казок; висвітлити текстотвірний потенціал контамінованої когезії в аналізованих літературних казках; установити домінуючі структурно-семіотичні й нарративні риси творення контамінованої когезії у літературних казках.

Методика дослідження ґрунтується на загальних положеннях методології функціоналізму з використанням *структурно-семіотичного* (для розгляду сучасного художнього прозового тексту як

мультимодального структурного утворення, сформованого на основі зв'язку вербальних і невербальних складників), *наративного* (для вияву структурних ознак мультимодального художнього прозового тексту і внутрішніх механізмів дієвості сучасних літературних казок), *поетико-інтерпретаційного аналізу* (для тлумачення змісту казок на основі розкриття структурно-семантичних зв'язків мультимодальних засобів когезії) із залученням *GeM model* (Delin, 2002: 140–155) для синхронного аналізу вербальних і невербальних складників у багаторівневій структурі АМЛК. Висвітлення аспектів структури, семантики, функції АМЛК у ракурсі вивчення семіотико-нарративного потенціалу текстотвірної категорії когезії акцентовано крізь призму семіотики знака і його функційного тлумачення. *Кількісний аналіз* проведено з метою з'ясування та встановлення тенденцій взаємозалежності вербальної й іконічної, параграфемної, графічної складових частин в оповідних структурах АМЛК.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Контамінована когезія художнього прозового тексту англійської мультимодальної літературної казки виявляється в інтегральному потенціалі вербального та невербального складників (далі – ВС та НС), тобто іконічного складника (далі – ІС), параграфемного складника (далі – ПС) та графічного складника (далі – ГС) (Bateman, 2014; Kress, 1996) й актуалізується на змістовому, змістово-мовному, змістово-композиційному рівнях. На змістовому рівні між ВС та ІС є пряма й опосередкована денотативна співвіднесеність. На змістово-мовному рівні між ВС та ІС встановлюється експліцитно або імпліцитно виражений зв'язок. На змістово-композиційному рівні – внутрішня або зовнішня співвіднесеність.

Для АМЛК, де спільний смисл тексту утворюється завдяки взаємодії вербального складника автора (першого адресанта) Філіпа Арда та іконічного складника художника-ілюстратора (другого адресанта) Джима Пейлота чи Джеффа Данбара, засоби ІС встановлюють семіотичний (синтаксичний, семантичний, прагматичний) зв'язок із графемою, морфемою, лексемою, синтаксемою, надфразовою єдністю, фрагментом мультимодального художнього прозового тексту (далі – МХПТ) (Anderson, 1998; Baldry 2006; Iedema, 2003: 29–57; Jewitt, 2009; Kress, 2009; Leeuwen, 2004; Lemke 1998: 283–301; O'Halloran, 2011; Royle, 2013; Page, 2010; Ventola, 2004; Unsworth, 2008: 48–80; Unsworth, 2011).

Роль вербальних і невербальних засобів важлива в реалізації єдиного змісту художнього прозового тексту АМЛК. Так створюється контамінована когезія та когерентність художнього прозового тексту, що виявляється у смисловій, структурній і функційній єдності.

2. Текстуальна референція як засіб лінгвальної когезії

Соціальні функції сумісності референційних властивостей знаків контамінованої когезії полягають у вираженні пізнавального, інформаційного, комунікативного та культурологічного значення для отримання, зберігання і передачі інформації в процесі сприйняття тексту АМЛК. Нагадаємо, що для англійської мови характерна особова, вказівна та порівняльна текстуальна референція як засіб лінгвальної когезії. Текстуальна референція / ендофора відноситься до предмета ідентифікованого в тексті, елементом якої є пресупозиція. Ендофора поділяється на анафору (співвідношення з вербальним антецедентом, який міститься в попередньому контексті) та катафору (співвідношення з вербальним постцедентом, який є в наступному контексті).

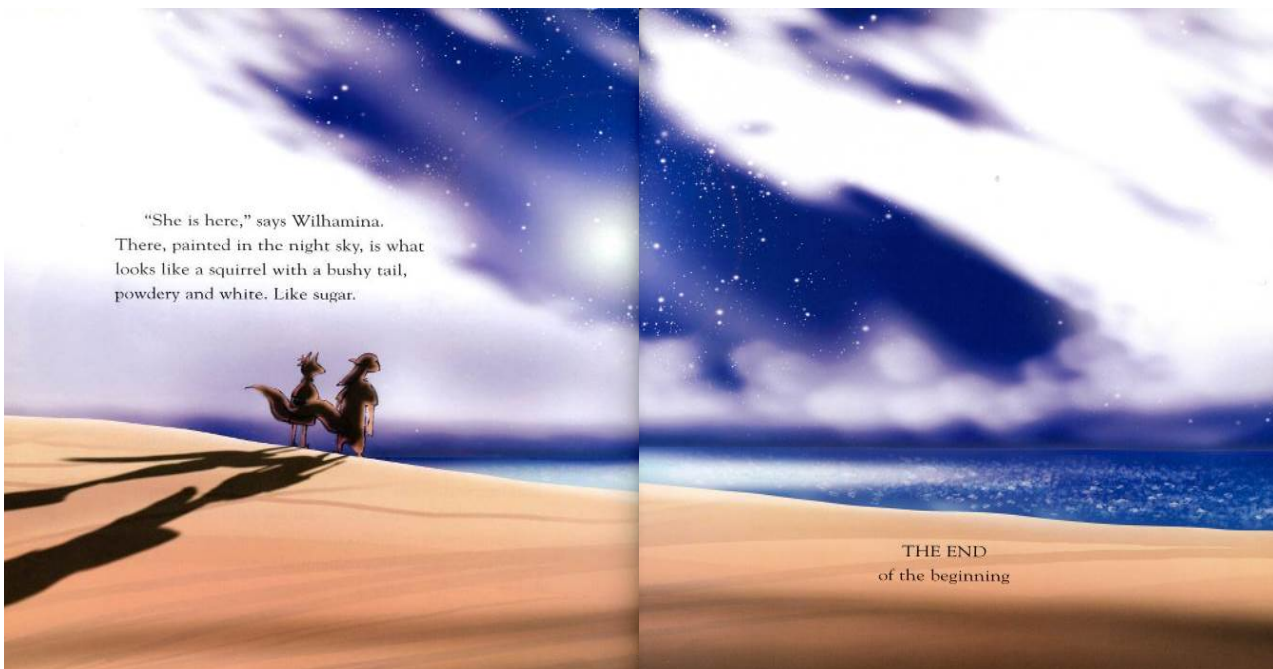
Структура словосполучення як засіб пояснення граматики текстуальної референції являє собою модифікацію (head+modifier), яка охоплює премодифікатор або постмодифікатор. Одиниці субмодифікації (прислівники) видозмінюють модифікатор (артикл, числівник, прикметник, іменник, прийменник). Особова референція вміщує особові займенники, присвійні прикметники. Вказівна референція позначає референта шляхом використання означеного артикля (*the*), вказівних займенників (*this, that, these, those*), прислівників місця (*here, there*) та прислівників часу (*now, then*). Порівняльна референція поділяється на дейктичну (порівняльні прикметники і прислівники) та недейктичну (ступені порівняння прикметників і прислівників) (Halliday, 2013: 31–87; Abbot, 2010; Engelkamp, 2013).

3. Контамінована текстуальна референція

Розглянемо ВС, ІС і ПС контамінованої текстуальної референції у семантичному аспекті семіотики, для якої характерні такі види кореляції між ВС та ІС щодо їх референційної співвіднесеності, як способи реалізації контамінованої когезії: *паралельна* (зміст ІС та ВС повністю збігається); *комплементарна* (ІС та ВС доповнюють один одного); *субститутивна* (ІС заміщує ВС); *інтерпретативна* (зв'язок між ІС та ВС встановлюється на асоціативному підґрунті) (Sauerbier, 1978: 27–93). За співвідношенням інформації, що передається засобами ВС та ІС, розмежовують такі зображення у МХПТ: повторювальні, адитивні, виокремлювальні, опозиційні, інтегративні, зображально-центричні.

4. Контамінована особова референція

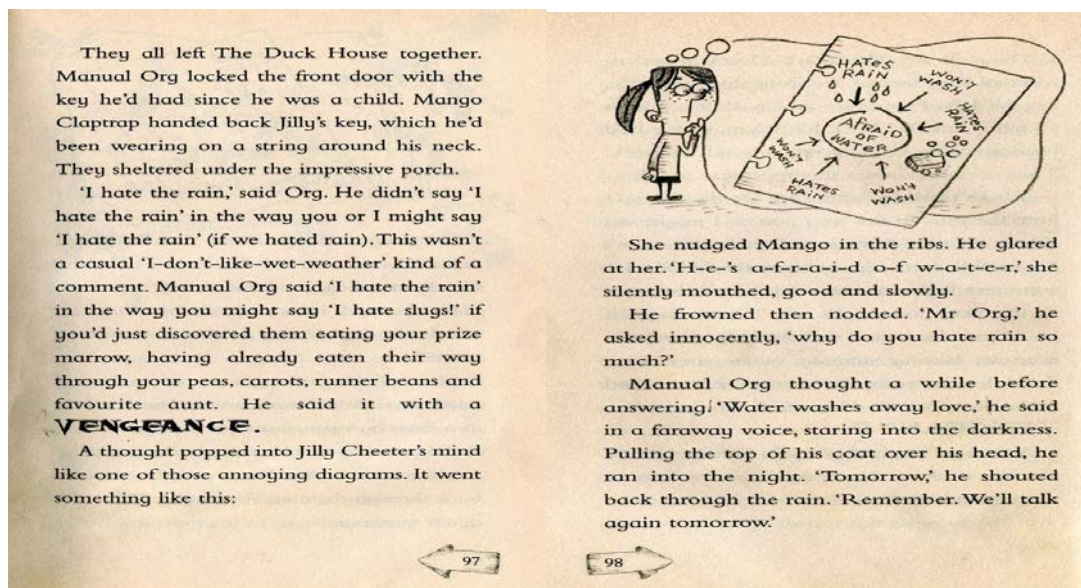
Наведемо приклад особової референції (*she* ← *a squirrel with a bushy tail*) як засобу контамінованої когезії у надфразовій єдності АМЛК “High in the Clouds” (Ardagh, 2005: 92–93). У структурі змісту надфразової єдності виокремлюємо тему *a squirrel with a bushy tail*. У риторичній структурі надфразової єдності визначаємо сегментні одиниці *she, sugar*. Зміст ВС *she* ← *a squirrel with a bushy tail* → *sugar* повністю збігається зі змістом ІС – візуалізовано білочку з пухнастим хвостом кольору рафінаду. У структурі макету надфразової єдності розміщений ліворуч ВС є наявною інформацією на протипагу ІС, розташованому праворуч, що є носієм нової інформації. У цьому прикладі наявний дейктичний катафоричний зв’язок між ВС та ІС. Оскільки ВС та ІС, що репрезентують контаміновану когезію, розміщені вгорі сторінки, то асоціюються з ідеалом: АМЛК “High in the Clouds” має щасливий кінець *THE END of the beginning*. Загалом ілюстрація за розміром домінує над засобами ВС та являє собою макровкраплення, яке послужило тлом для надфразової єдності АМЛК. У лінгвістичній структурі надфразової єдності наявна катафорична особова референція, репрезентована катафорою *she* у першому реченні, яка співвідноситься з постцедентом *a squirrel with a bushy tail*, репрезентованим у другому реченні. Контаміновану когезію реалізовано способом паралельної кореляції між ВС та ІС, в якій повторювальна ілюстрація дублює засоби ВС.



5. Контамінована вказівна референція

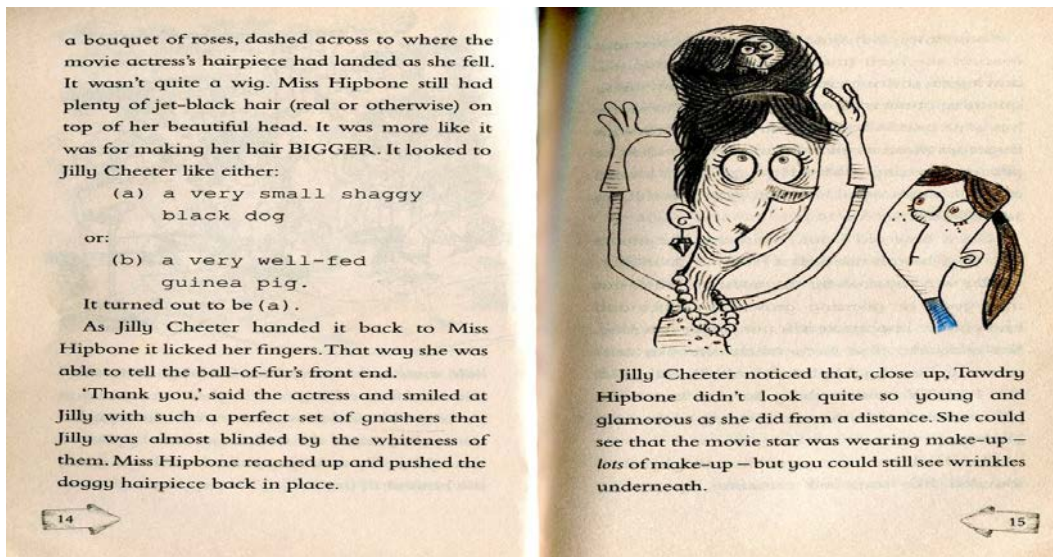
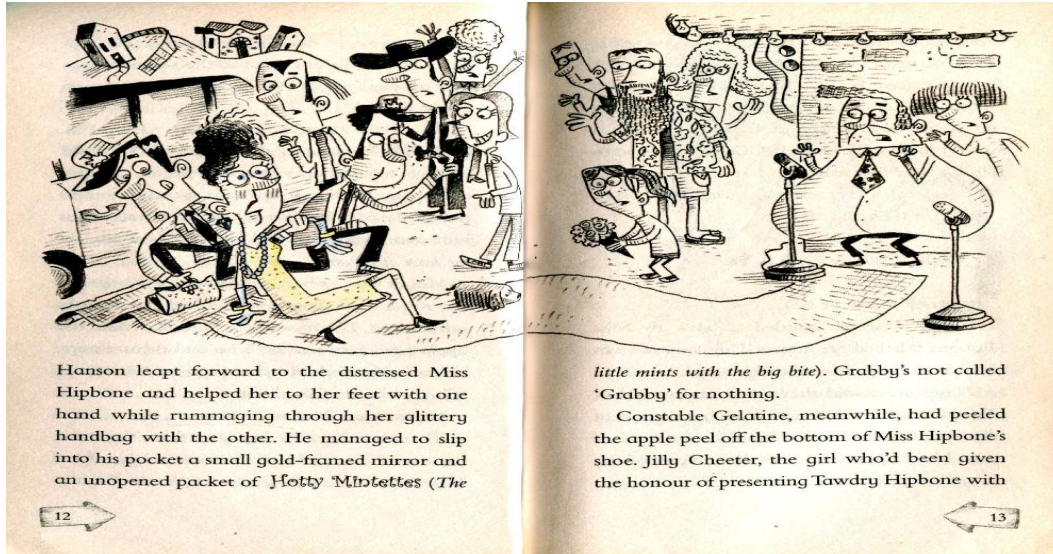
Розглянемо приклад вказівної референції (*a thought* → *one of those annoying diagrams* → *this*) як засобу контамінованої когезії у надфразовій єдності (третій абзац + ілюстрація) АМЛК “Stinking Rich aNd Just PlaiN StiNky or A Diamond As Big As His Head” (Ardagh, 2009: 97–98). У структурі змісту надфразової єдності наявна тема *a thought*. У риторичній структурі надфразової єдності словосполучення *Jilly Cheeter’s mind* та *one of those annoying diagrams* є сегментними одиницями, що корелюють паралельно з адитивною ілюстрацією, яка містить додаткову інформацію *AFRAID OF WATER*. ВС інтегровано в ІС: капіталізовані словосполучення *AFRAID OF WATER, HATES RAIN, WON’T WASH* вписані в зображену діаграму, що раптово виникла в думках протагоніста Джілі Чітер (Jilly Cheeter). На діаграмі стрілки (паралінгвістичний засіб) вказують на *a thought* дівчинки *AFRAID OF WATER*, окреслену колом. Капіталізація ВС (супраграфемний засіб ПС) привертає увагу адресата та спонукає до ознайомлення зі змістом ІС. У структурі макету ВС надфразової єдності є носієм наявної реальної інформації; ілюстрація ІС, яка є мезовкрапленням, репрезентує нову ідеальну інформацію. У лінгвістичній структурі наявна подвійна анафорична вказівна референція: словосполучення *one of those annoying diagrams* вказує на перший антецедент *a thought*; вказівний займенник *this* замінює другий

антецедент *one of those annoying diagrams*. Контаміновану когезію реалізовано шляхом встановлення катафоричного дейктичного зв'язку між ВС та ІС, в якому вказівна лінгвальна референція вказує адресату на засоби ІС.



6. Контамінована порівняльна референція

Цікавим виглядає приклад порівняльної референції (*the movie actress's hairpiece* → *it ... BIGGER*) як засобу контамінованої когезії у надфразовій єдності (*Constable Gelatine...*) АМЛК "The WroNg End of the Dog or The Pedal-Bin Pelican" (Ardagh, 2010: 12–15). У структурі змісту надфразової єдності словосполучення *the movie actress's hairpiece* являє собою тему. У риторичній структурі надфразової єдності сегментними одиницями теми є *wig, plenty of jet-black hair, it was for making her hair BIGGER, black dog, guinea pig*. У смисловому відношенні ілюстрації взаємодіють з фрагментом АМЛК, в якому виокремлюємо й аналізуємо цю надфразову єдність. Ілюстрації характеризують мікротему *the movie actress's hairpiece* у надфразовій єдності, вкраплюючи в неї додаткові деталі: *the movie actress's hairpiece* – це дуже маленький чорний пудель, що живе у волоссі актриси Тодрі Гіпбоун/Tawdry Hipbone (другорядний персонаж) та робить її зачіску об'ємнішою. Словосполучення з лексемою, виокремленою шрифтовим акцентом (капіталізацією) *it was for making her hair BIGGER*, візуалізовано на другій ілюстрації. На перший погляд, зміст ІС не повністю збігається зі змістом ВС, оскільки не зображено *wig* і *guinea pig*. Проте синтаксема *It wasn't quite a wig* вказує на відсутність перуки; синтаксема *It looked to Jilly Cheeter like either:* пропонує альтернативу, виокремлену супраграфемним засобом параграфеміки (шрифтовим варіюванням) (a) ...*black dog* or: (b) ...*guinea pig*, на яку дає відповідь наступна синтаксема *It turned out to be (a)*, тобто зображена собачка на двох ілюстраціях. Другий адресант (ілюстратор Джим Пейлот/Jim Paillot) зображає стверджувальну інформацію ВС. Сміслового акцентування ВС досягнуто капіталізацією *BIGGER* та шрифтовим варіюванням (a) ...*black dog*, (b) ...*guinea pig*, (a). У структурі макету надфразової єдності ВС передає нову реальну інформацію, ІС (макрівкраплення) передає наявну і нову ідеальну інформацію, оскільки розташована вгорі на двох сторінках (Ardagh, 2010: 12–13). Ідеальність цієї ілюстрації полягає в тому, що вона віддзеркалює зміст ВС, який займає шість сторінок (Ardagh, 2010: 9–14). На наступних сторінках (Ardagh, 2010: 14–15) ВС є носієм наявної ідеальної інформації: адресат довідується про смисл лексеми *the movie actress's hairpiece*; ІС (мезовкраплення) – носій нової ідеальної інформації: візуалізовано смисл словосполучення *it was for making her hair BIGGER*. У лінгвістичній структурі наявна анафорична порівняльна референція: антецедент *the movie actress's hairpiece* співвідноситься з недейктичною анафорою *it was for making her hair BIGGER*. Контаміновану когезію актуалізовано способом часткової паралельної кореляції між ВС та ІС з використанням двох виокремлюваних ілюстрацій, які у своєму змісті порівнюють візуалізовану лексеми *BIGGER*. Встановлено анафоричні (перша ілюстрація) та катафоричні (друга ілюстрація) зв'язки між ВС та ІС.



У відсотковому співвідношенні мультимодальні засоби контамінованої референції (засіб контамінованої когезії) за ознакою мікро-, мезо- та макровкраплень у тексті АМЛК Філіпа Арда реалізуються так: мікровкраплення (69%), мезовкраплення (24%) та макровкраплення (7%) (див. рис. 1).



Рис. 1. Актуалізація мультимодальних засобів контамінованої референції

7. Висновки з проведеного дослідження.

Отже, ідентифікація теми у структурі змісту надфразових єдностей АМЛК уможливило виокремлення антецедента та постцедента, необхідних для визначення особової, вказівної, порівняльної лінгвальної та контамінованої референції. Визначення сегментних одиниць ВС у риторичній структурі надфразових єдностей АМЛК передбачало виокремлення анафори або катафори і детальний опис ВС, ІС та наявності ПС для встановлення характерної для них кореляції – переважно паралельної. Анафоричний та катафоричний дейктичний зв'язок між ВС та ІС може не збігатися з анафорою чи катафорою лінгвальної референції. Розташування ВС та ІС не є закономірним у структурі макету надфразових єдностей АМЛК. У лінгвістичній структурі надфразових єдностей АМЛК аналіз лінгвальної референції підтвердив наявність контамінованої когезії, актуалізованої за допомогою використання переважно повторювальних, адитивних та виокремлювальних ілюстрацій, а також супраграфеміки ПС. З огляду на те, що в тексті АМЛК послідовно пронумеровано сторінки, немає потреби в додатковому аналізі навігаційної структури, яка слугує системою, що передбачає нумерацію *числом* структурних одиниць у наростаючій послідовності від початку до завершення основної частини видання.

Перспективою подальшого дослідження вважаємо залучення запропонованої семіотико-наративної інтерпретації контамінованих засобів когезії АМЛК Філіпа Арда із використанням *GeM model* у подальші текстолінгвістичні розвідки, які доцільно здійснювати на матеріалі інших категорій текстів різножанрової типології у вимірах новітніх лінгвостилістичних, лінгвокогнітивних та дискурсних студій.

Список умовних скорочень:

- АМЛК – англійська мультимодальна літературна казка
- МХПТ – мультимодальний художній прозовий текст
- ВС – вербальний складник
- НС – невербальний складник
- ІС – іконічний складник
- ПС – параграфемний складник
- ГС – графічний складник

Література:

1. Abbot B. Reference. New York : Oxford University Press, 2010. 324 p.
2. Anderson E.R. A Grammar of Iconism. Madison ; New Jersey : Fairleigh Dickinson University Press, 1998. 399 p.
3. Baldry A., Thibault P.J. Multimodal Transcription and Text Analysis: A Multimedia Toolkit and Coursebook. Equinox Textbooks and Surveys in Linguistics. London ; Oakville : Equinox, 2006. 270 p.
4. Bateman J. Text and Image: A Critical Introduction to the Visual. Verbal Divide. London ; New York : Routledge, 2014. 292 p.
5. Delin J., Bateman J. Describing and critiquing multimodal documents. *Document Design*. 2002. № 3 (2). P. 140–155.
6. Engelkamp J., Zimmer H.D. Dynamic Aspects of Language Processing: Focus and Presupposition. Springer Series in Language and Communication. Springer Science & Business Media, 2013. Vol. 16. 102 p.
7. Halliday M.A.K., Hasan R. Cohesion in English. London ; New York : Routledge, Taylor and Francis Group, 2013. 374 p.
8. Iedema R. Multimodality, resemiotization: extending the analysis of discourse as multi-semiotic practice. *Visual Communication*. 2003. Vol. 2 (10), № 1. P. 29–57.
9. Jewitt C. What is multimodality? In *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis*. London ; New York : Routledge, 2009. 368 p.
10. Kress G.R., Leeuwen Van T. Reading Images. The Grammar of Visual Design. Great Britain : Edmondsbury Press Limited, 1996. 288 p.
11. Kress G. R. Multimodality: A social semiotic approach to contemporary Communication. London ; New York : Routledge, 2009. 232 p.
12. Leeuwen Van T. Introducing social semiotics. London ; New York : Routledge, 2004. 320 p.
13. Lemke J.L. Metamedia Literacy: Transforming Meanings and Media / ed. by Jay L. Lemke, David Reinking, Linda D. Labbo, Michael C. McKenna, Ronald D. Kieffer. Handbook of Literacy and Technology: Transformations in a Post-Typographic World. Hillsdale ; New Jersey : Erlbaum, 1998. P. 283–301.
14. Multimodal Semiotics: Functional Analysis in Contexts of Education / ed. by Len Unsworth. Bloomsbury Academic, 2011. 270 p.

15. Multimodal Studies: Exploring Issues and Domains / ed. by Kay L. O'Halloran, Bradley A. Smith. London ; New York : Routledge, 2011. 267 p.
16. New Directions in the Analysis of Multimodal Discourse / ed. by Terry D. Royce, Wendy Bowcher. London ; New York : Routledge, 2013. 416 p.
17. New Perspectives on Narrative and Multimodality / ed. by Ruth Page. London ; New York : Routledge, 2010. 229 p. (Series in Routledge Studies in Multimodality; first edition).
18. Perspectives on Multimodality / ed. by Eija Ventola, Cassily Charles, Martin Kaltenbacher. Document Design Companion Series. Amsterdam; Philadelphia : John Benjamins Publishing, 2004. 249 p.
19. Sauerbier S.D. Wörter bildlich. Bilder wörtlich. Schrift und Bild als Text: Probleme der Wort. Bild – Korrelation. *Die Einheit der semiotischen Demisionen*. Tübingen, 1978. № 98. S. 27–93.
20. Unsworth L. Explicating Inter-Modal Meaning-Making in Media and Literary Texts: Towards a Metalanguage of Image. Language Relations. Media Teaching: Language, Audience, Production. Kent Town, South Australia : Wakefield Press and AATE-NATE, 2008. P. 48–80.

Список джерел ілюстративного матеріалу:

21. Ardagh Ph. Grubtown Tales. Book One. Stinking Rich and Just Plain Stinky or A Diamond As Big As His Head / illustrated by Jim Paillot. London : Faber and Faber Ltd., 2009. 150 p. (SRPS).
22. Ardagh Ph. Grubtown Tales. Book Four. The Wrong End of the Dog or The Pedal-Bin Pelican / illustrated by Jim Paillot. London : Faber and Faber Ltd., 2010. 134 p. (WED).
23. Ardagh Ph., Cartney Mc.P. High in the Clouds / illustrated by Geoff Dunbar. New York : Dutton Children's Books, 2005. 100 p. (HiC).

References:

1. Abbot B. Reference. New York : Oxford University Press, 2010. 324 p.
2. Anderson E.R. A Grammar of Iconism. Madison ; New Jersey : Fairleigh Dickinson University Press, 1998. 399 p.
3. Baldry A., Thibault P.J. Multimodal Transcription and Text Analysis: A Multimedia Toolkit and Coursebook. Equinox Textbooks and Surveys in Linguistics. London ; Oakville : Equinox, 2006. 270 p.
4. Bateman J. Text and Image: A Critical Introduction to the Visual. Verbal Divide. London ; New York : Routledge, 2014. 292 p.
5. Delin J., Bateman J. Describing and critiquing multimodal documents. *Document Design*. 2002. № 3 (2). P. 140–155.
6. Engelkamp J., Zimmer H.D. Dynamic Aspects of Language Processing: Focus and Presupposition. Springer Series in Language and Communication. Springer Science & Business Media, 2013. Vol. 16. 102 p.
7. Halliday M.A.K., Hasan R. Cohesion in English. London ; New York : Routledge, Taylor and Francis Group, 2013. 374 p.
8. Iedema R. Multimodality, resemiotization: extending the analysis of discourse as multi-semiotic practice. *Visual Communication*. 2003. Vol. 2 (10), № 1. P. 29–57.
9. Jewitt C. What is multimodality? In *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis*. London ; New York : Routledge, 2009. 368 p.
10. Kress G.R., Leeuwen Van T. Reading Images. The Grammar of Visual Design. Great Britain : Edmondsbury Press Limited, 1996. 288 p.
11. Kress G. R. Multimodality: A social semiotic approach to contemporary Communication. London ; New York : Routledge, 2009. 232 p.
12. Leeuwen Van T. Introducing social semiotics. London ; New York : Routledge, 2004. 320 p.
13. Lemke J.L. Metamedia Literacy: Transforming Meanings and Media / ed. by Jay L. Lemke, David Reinking, Linda D. Labbo, Michael C. McKenna, Ronald D. Kieffer. Handbook of Literacy and Technology: Transformations in a Post-Typographic World. Hillsdale ; New Jersey : Erlbaum, 1998. P. 283–301.
14. Multimodal Semiotics: Functional Analysis in Contexts of Education / ed. by Len Unsworth. Bloomsbury Academic, 2011. 270 p.
15. Multimodal Studies: Exploring Issues and Domains / ed. by Kay L. O'Halloran, Bradley A. Smith. London ; New York : Routledge, 2011. 267 p.
16. New Directions in the Analysis of Multimodal Discourse / ed. by Terry D. Royce, Wendy Bowcher. London ; New York : Routledge, 2013. 416 p.
17. New Perspectives on Narrative and Multimodality / ed. by Ruth Page. London ; New York : Routledge, 2010. 229 p. (Series in Routledge Studies in Multimodality; first edition).

18. Perspectives on Multimodality / ed. by Eija Ventola, Cassily Charles, Martin Kaltenbacher. Document Design Companion Series. Amsterdam; Philadelphia : John Benjamins Publishing, 2004. 249 p.
19. Sauerbier S.D. Wörter bildlich. Bilder wörtlich. Schrift und Bild als Text: Probleme der Wort. Bild – Korrelation. *Die Einheit der semiotischen Demisionen*. Tübingen, 1978. № 98. S. 27–93.
20. Unsworth L. Explicating Inter-Modal Meaning-Making in Media and Literary Texts: Towards a Metalanguage of Image. *Language Relations. Media Teaching: Language, Audience, Production*. Kent Town, South Australia : Wakefield Press and AATE-NATE, 2008. P. 48–80.

List of Illustrative Materials:

21. Ardagh Ph. Grubtown Tales. Book One. Stinking Rich and Just Plain Stinky or A Diamond As Big As His Head / illustrated by Jim Paillot. London : Faber and Faber Ltd., 2009. 150 p. (SRPS).
22. Ardagh Ph. Grubtown Tales. Book Four. The Wrong End of the Dog or The Pedal-Bin Pelican / illustrated by Jim Paillot. London : Faber and Faber Ltd., 2010. 134 p. (WED).
23. Ardagh Ph., Cartney Mc.P. High in the Clouds / illustrated by Geoff Dunbar. New York : Dutton Children’s Books, 2005. 100 p. (HiC).

Стаття надійшла до редакції 21.07.2022

The article was received 21 July 2022